

N:o 13.

Af Herr **E. J. Ekman:** *Angående lönetillökning åt folkskolelärare.*

Våra folkskolelärare äro utan tvifvel af alla statens och kommunens tjenstemän de minst aflönade i förhållande till det dryga och maktpåliggande arbete, som de hafva fått på sin del. Under det att elementarläroverkens lärare på ett tillfredsställande sätt fått sina löner ordnade, och man särskildt med afseende på dem beträddt en god väg derutinnan, att de hvart femte år blifva uppflyttade i högre lönegrad, till dess de hafva nått ett visst maximum, så synes man hittills icke med samma omtanke hafva sört för vår talrika folkskolelärarecorps' ekonomiska välbefinnande. Och dock är dess uppgift att uppfostra vårt folks barn till dugande och goda samhällsmedlemmar så stor och betydelsefull, att man väl må se till, att denna corps ej blifver oduglig att fullgöra sitt grannlaga värf, derigenom att den nedtryckes af brödbekymmer för sig och sin mången gång talrika familj. Arbetet i skolan, så vida det skall skötas samvetsgrant, är af den beskaffenhet, att det helt upptager en lärares krafter, och skall han icke i förtid blifva oduglig att med lust sköta sitt kall, så måste man se till, att något göres för att befria honom från allt för tryckande ekonomiska bekymmer. Ty nedtryckes hans sinne af sådant, så kommer skolan att lida den största förlust.

Man tänke sig endast en skollärare, som efter slutad fyraårig kurs vid seminariet tillträder en skollärarebefattning, der han åtnjuter minimilönen. Kanske han är skyldig för hela sin seminariikurs. Han har således dryga räntor att årligen betala och måste väl något amortera på

sin skuld, om han skall tänka att någonsin blifva skuldfri. Vidare tillkomma insatser i pensionskassan, enke- och pupillkassan samt årliga krono- och kommunalutlagor. Allt detta skall tagas af minimilönen 500 kronor. Till denna lön kommer ju ock lösen för kofoder jemte husrum och vedbrand. Klart är, att om han är gift, så måste hans bana börja med armod. Efter 5 års oförvitlig verksamhet får han visserligen sjelfva lönen ökad till sexhundra kronor. Huru vida han får något vidare, har hittills berott på tillfälliga anslag från staten samt på kommunens bifall att tillskjuta sin anpart.

Men icke nog dermed, att han med bekymmer måste tänka på sin och sin familjs utkomst, han är under sådana omständigheter alldeles urständssatt att kunna förskaffa sig sådan litteratur, som är behöflig, för att han skall kunna i någon mån följa med sin tids utveckling och sålunda förkofra sig sjelf i kunskaper till välsignelse och nytta för det uppväxande slägte, som han är satt att undervisa. Under de omständigheter, hvari han nu befinner sig, står han i fara att blifva försoffad. Jag tror därför, att lagstiftarne göra väl i att, medan tid är, behjerta denna sak.

Jag är öfvertygad om, att det vore ett godt steg framåt, om minimilönen vid ordinarie folkskoleläraretjenst bestämdes till 600 kronor utom förut anslagna ersättning till kofoder samt fria husrum och vedbrand. Men dervid bör det dock icke stanna. Riksdagen har redan genom det extra anslag, som den under föregående år beviljat till förbättring af folkskolelärarnes aflöning, erkänt behöfligheten af en sådan förbättring. Derom torde man således vara temligen ense. Deremot torde man hafva skiljaktiga meningar om, huru långt man bör gå i löneförhöjning samt huru denna löneförhöjning bör utgå. För min del anser jag det vara högligen önskvärdt, att efter 5 års oförvitlig tjenstgöring minimilönen 600 kronor ökades med 100 kronor och efter ytterligare 5 års oförvitlig tjenstgöring med 100 kronor, så att lönen efter 10 års oförvitlig tjenstgöring skulle uppgå till 800 kronor utom lösen för kofoder, husrum och vedbrand.

Denna lönetillökning anser jag böra utgå sålunda: till minimilönen 600 kronor bidrager staten fortfarande såsom hittills med $\frac{2}{3}$, och det öfriga utgår från kommunerna. Deremot anser jag, att lönetillökningen 100 kronor vid de båda lönegraderna helt och hållet bör utgå från staten, så att de särskilda kommunernas redan nu tillräckligt stora utgifter för folkskoleväsendet ej måtte ännu mera ökas. Då staten redan

helt och hållet öfvertagit lärarnes vid elementarläroverken aflöning, så torde billigheten fordra, att staten äfven vid ordnandet af folkskolelärarnes aflöning på ett kraftigt sätt träder emellan. Detta är så mycket mer af behovet påkalladt, som kommunernas utgifter för folkskolan på senare åren mångdubblats, emedan folkskolornas antal i hög grad förökats, hvilket kräft uppförande af en mängd nya folkskolehus, som medfört stora utgifter.

Besinnar man slutligen, att efter detta förslag kommunerna fortfarande skola bidra med 200 kronor till minimilönen samt lemna lösen för kofoder, fria husrum och vedbrand samt dessutom bestrida kostnaderna för skolmateriel och skolhusens underhåll, så torde man inse, att kommunernas anpart i kostnaden för folkskoleväsendet fortfarande blir rätt betydlig.

På grund af hvad jag här ofvan haft äran anföra, får jag vördsamst föreslå,

att Riksdagen för sin del måtte besluta, att minimilönen vid ordinarie folkskoleläraretjenst måtte bestämmas till 600 kronor utom lösen för kofoder, husrum och vedbrand. Till sjelfva lönen bidrager staten med två tredjedelar. Efter 5 års oförvitlig tjenstgöring ökas lönen till 700 kronor, och efter ytterligare 5 års oförvitlig tjenstgöring till 800 kronor utom lösen för kofoder, husrum och vedbrand. Dessa löneförhöjningar skola utgå helt och hållet af statsmedel.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1885.

E. J. Ekman.